

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: **Politično in gospodarsko društvo**, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev, Stane četletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g Za Jugoslavijo četletno: Din. 25,—; celoletno: Din. 100,—

Pred kongresom.

Vsako leto se zberejo zastopniki narodnih manjšin k zborovanju manjšinskega kongresa, da vedno v novič manifestirajo pred svetom za narodno-kulturno svobodo. Letos se bodo sestali na zgodovinskih tleh, v starodavnem Dunaju. Ravno to mesto je polno zgovornih spomenikov, ki vedo obiskovalcu povedati, kako usodne posledice rodi krivično zatiranje najprimitivnejših narodnih pravic. Veličastna stavba poslanske zbornice in nje nasproti močnega cesarskega grad pripovedujeta o velikem cesarstvu, ki je skozi stoletja vladalo slovenske narode od gališke planjave pa doli do sinjega Jadrana. Tukaj se je stekalo bogastvo iz vseh podunavskih pokrajin in gradilo tako sijajno stavbo. Toda to cesarstvo, ki se je zdelo nepremagljivo, se je razsulo, ker ni znalo upoštevati upravičenih zahtev in svoboščin svojih narodov. Tako stoji sedaj zbornica osamljena, kajti za poslance male republike je mnogo prevelika; cesarska palača pa je le še — zgodovinski muzej.

Letos pa bo to mesto zopet pozdravilo odposlance številnih narodnih manjšin in bo z začudenjem slišalo njihovo govorico, da se veliki svet v svojem mišljenju še vedno ni predrugačil, da se mnogi narodi iz zgodovine niso prav nič naučili, da še vedno vlada mesto sprave in enakopravnosti, nasilje in nestrpnost.

Tudi koroški Slovenci moramo na žalost to obtožnico podpisati v polnem obsegu, dasiravno bi raje podali bolj razveseljivo poročilo. **Toda preko naše zemlje še vedno divja vihar krivice in nasilja.** Sicer Nemci to na zunanaj tajijo, pred svetom zatrjujejo, da hočejo na Koroškem narodno spravo; ne ustrašijo se celo trditve, **da je ravno Koroška poseben vzgled nemške pravicoljubnosti in širokogrudnosti.** Toda njih postopanje se ne bo obneslo. Naj kričijo, naj le bijejo s svojimi laži-trumfi v mizo, mi bomo dokazali in smo že dokazali, **da je njihov krik neresničen, da je igra goljufiva.** Sedaj pa, ko se sestane v glavnem mestu naše republike manjšinski kongres, zahtevamo igrō z odprtimi kartami! Navedemo lahko dejstva, ki bijejo nasprotne mu kriku v obraz.

Kje so manjšinske šole, ki so nam zagotovljene po mirovni pogodbi? Na zveznem učiteljskišču za Koroško še niso vzgojili niti enega slovenskega učitelja, odkar obstoja ta država. Našim dijakom je pot v ta zavod dosledno zaprta. Na našo pritožbo so Nemci odgovorili, da se na učiteljskišču mnogo dijakov poučuje v slovenščini; ne vemo, v koliko je to res, saj nimamo nobenega vpliva na zavod, kjer se šolajo oni, ki so poklicani, da vzgajajo našo mladino. In tudi na pouk slovenščine nimamo Slovenci nobenega vpliva. Toda vprašamo samo: **Ali se le eden od teh učiteljev, ki prihajajo iz učiteljskega, priznava k nam Slovincem? Ali se je le eden od teh pri ljudskem štetju priznal kot naš človek?** Ne boste ga našli! **Pač pa je to učiteljstvo v odkriti borbi proti nam.** Scheichelbauer je v svoji brošuri za to trditev zahteval dokazov. Lahko mu postrežemo. Naj bodi naveden zadnji slučaj v Št. Lipšu, kjer sta oba učitelja sodelovala pri nasilnem in protipostavnem ugrabljenju slovenske spominske plošče padlim vojakom in tako sramotila slovenstvo. Niti žrtev onih, ki so v vojni padli, jim ni sveta. Slovenec, ki je v fronti pustil svoje življenje, je šele takrat spomina vreden, ako se piše njegovo ime ne s slovenskim „č“, ampak z nemškim „tsch“.

In kako nas štiti državna oblast? Pri nasilnem aktu na pokopališču v Št. Lipšu je bil celo orožnik navzoč. Ta protipostavna eksekucija se je torej izvršila pod državno patronanco. Pri okrajni volilni komisiji v Celovcu se je nje predsednik, celovski okrajni glavar Guttenberg, ko je šlo za razlago volilnega zakona, skliceval kratkomalo na vlogo **Heimatbunda.** In res se je zakon tolmačil tako, kakor je bilo po želji **Heimatbunda.** To je nekaj skromnih dokazov, ki povedo, kako enakopravni smo mi Slovenci pred zakonom.

Toda vse to bi še ne bilo najhujše. Narodno-kulturna svoboda in enakopravnost manjšine pred zakonom je že sad velike politične zrelosti in visoko razvitega pravnega čuta večine. Tako daleč še zaenkrat na Koroškem nismo. Eno bi pa lahko zahtevali, **da nam vsaj pripoznajo pravico do naše zemlje, na kateri smo zrastli in katero obdelujemo.** Pa ravno tukaj se kaže usmerjenost nemške manjšinske politike v pravi luči. Asimilacija slovenskega prebivalstva jim gre prepočasi, **zato so nam začeli grabiti našo zemljo.** Heimatbund je organiziral tozadevno propagando v Nemčiji in sedaj vabijo od tam nemške priseljence, **da ti zasedejo naše domove in dajo deželi nemški značaj.** Gospodarska kriza podpira to početje. Slovenskemu kmetu, ki v svoji stiski nemore več vztrajati, ne nudijo pomoči, pač pa privedejo tujca in mu nudijo potrebno gmotno podporo, da nastopi mesto domačina. Ko je hotel bivši minister Thaler s svojimi Tiroinci v južno Ameriko in je prosil vlado za potrebno podporo, so iz Celovca takoj začeli propagando, naj se ti izseljenci rajši obrnejo na južno Koroško, koder poje vsled strašne krize boben po slovenskih domovih.

Zasledujejo torej popolnoma enake cilje kot italijanski fašisti, samo da svojega namena ne priznajo, ampak se skrivajo za puhlimi izgovori. Sedaj so zopet prišli na plan z novo parolo, da je treba zavarovati „Grenzland“. Pretekli teden so priredili v Borovljah za visokošolce poseben tečaj — die Grenzlandwoche — iz južne in zapadne Nemčije, iz sudetskih dežel in iz vse Avstrije so privedli dijake ter jim razkazovali južno Koroško kot privojevano okupacijsko ozemlje, katero je treba sedaj zasedeti. Tolmačili so jim zgodovino tako, da je Koroška že od nekdanj nemška zemlja. Na poslovnem večeru pa je deželni glavar slovesno izjavil, **da so sedaj Karavanke jezikovna meja, da sega sedaj do Karavank strnjeno nemško jezikovno ozemlje.**

S tem je dosti jasno povedano, kaj hočejo: Karavanke naj bi bile jezikovna meja, torej je treba ponemčiti vse, kar je slovenskega tostran Karavank.

Tako se lažnivi preroki sami razkrinkajo. Lepe besede, ki jih imajo Nemci, so se izkazale kot goljufije, spoznamo jih po njihovih dejanjih. Sedaj vemo, kako v resnici izgleda „Koroško Korošcem“. Koroško ljudstvo, zavedaj se, da narod ni prazna fraza, ampak da gre tukaj za tvojo zemljo. Ti, koroški Slovenec, ne moreš poslati svojega sina v višje šole, ker ne zmoreš potrebnih sredstev, ali pa ker tvojih otrok na višjih zavodih kratkomalo ne sprejmejo. Tvoj sin ne sme postati učitelj, zdravnik, uradnik na rodni zemlji. Domačija zanj nima strehe, iskati si mora kruha v mestni tovarni, v rudnikih Gornje Štajerske ali v pa v premogovnikih Nemčije. Sem pa so privedli dijake iz daljnih tujih krajev, vozili so jih s parniki po Vrbskem jezeru, v avtomobilih no lepi Podjuni, po cvetočem Rožu in razkazovali svojim to našo zemljo kot obljubljeno deželo, ki

je pridržana njim, da jo zasedejo mesto nas. **Zavedaj se, koroško ljudstvo, kakšno usodo so ti zapisali nasprotniki in postavi se v bran za svoj rod in svojo zemljo!**

Bolniška blagajna.

Vodstvo kmetijske bolniške blagajne je poslalo vsem strankam in vsem občinam dopis, v katerem naznanja, na kateri način hoče iztirjati zaostale prispevke za leto 1931, ki niso nikakor malenkostni. Pri iztirjatvi zaostankov iz leta 1930 je pač moralo vodstvo priti do prepričanja, da v zelo veliko slučajih kmetje niso mogli ničesar plačati in da je tudi prisilno iztirjevanje potom rubeža bilo brezuspešno, blagajna pa je imela veliko dela in zelo visoke stroške. a zaostale prispevke za leto 1931 so bili že deloma meseca decembra 1931, deloma letošnje spomlad razposlani opomini, ki pa nikakor niso imeli zaželjenega uspeha. Zato namerava blagajna zaostale prispevke iztirjati še enkrat z opomini, in v slučajih, v katerih tudi novi opomini ostanejo brez uspeha, nastopiti sodnijsko pot. Noy opomin bo blagajna razposlala potom poštinih plačilnih nalogov. Ako posestnik zavrne plačilni nalog, ga pošta takoj pošlje nazaj, če ga pa hoče plačati, ostane pri poštinem uradu osem dni. Toliko navajamo, da so tudi naši čitatelji o tem obveščeni. Da je blagajna prišla v tako stisko, da se je v nekaterih krajih govorilo že celo o likvidaciji, o razpustu itd. so krivi tudi gotovi politični faktorji, ki so brezvestno protestirali proti plačevanju davkov in socialnih dajatev in agitirali za davčne štrajke, v katere so vključili tudi prispevke za socialno zavarovanje. Bolniška blagajna dolguje danes samo deželni vladi za zaostale stroške v javnih bolnicah na Koroškem čez 300.000 S. Razven tega so še dolgovi na zdravniških honorarjih, plačilu zdravil itd., ki seveda tudi vedno dregajo in grozijo s silo.

Krivda sedanjemu položaju bolniške blagajne pa ne leži samo v gospodarski krizi, v pomanjkanju denarja in v plačilni ostavki, temveč tudi v blagajni sami. V deset letih svojega obstoja ni našla prave zveze s posestniki in z zavarovanci, ki bi bila v veliko slučajih zelo nujno potrebna in ki bi preprečila marsikatero trdo struno, ki vdari potom orožništva in oblasti na posestnika ali delojemalca. Vsak podjetnik, ki si hoče pridobiti in obdržati svoje odjemalce in svoje trgovske vezi, bo našel pota in sredstva do njih in skušal ostati z njimi v dobrih odnošajih. Le bolniška blagajna ne najde poti do posestnikov, ki si morajo trdo pridelati denar za njo, in radi tega je odpor, ki se je v teku časa razvil proti nji, popolnoma razumljiv. Vsi podjetniki in tudi javni uradi skrbijo, da se interese pravočasno in primerno poučijo in informirajo o izpremembah. Različne pritožbe in reklamacije ležijo mesece in mesece in posestnik na vse zadnje ne ve, pri čem da je. In včasih se zgodi to tudi v zelo nujnih slučajih. Predvsem se čuti to pri prošnjah za podaljšanje roka za vplačilo zaostalih prispevkov ali pa pri podelitvi dovoljenja plačevanja v obrokih. Blagajna bo pač morala dokazati, da je danes ze res nujen faktor v gospodarskem in socialnem življenju prebivalstva na deželi, kajti drugače je njena katastrofa neizogibljiva.

V Nemčiji se je že začelo. Naravna posledica razveljavljenja prepovedi narodno-socialističnih napadalnih oddelkov, ki ga nekateri dežele ne priznavajo, mora dovesti do spopadov. Nočemo rabiti primernejšega izraza, ven-

dar moramo reči, da so narodni socialisti vsaj trmasti, kakor so megalomani Nemci sploh, trmaste pa so tudi druge stranke. Na več krajih Nemčije je prišlo v noči od 17. na 18. t. m. do krvavih spopadov, pri katerih so bili trije mrtvi in 200 ranjenih. Ali je to za kulturni nemški narod, za kar se vsekakor po lastni sodbi smatra, častno, če uporabljajo narodni socialisti proti nasprotnikom sekire, kose in krepelce, je vprašanje zase. To kaže, da so postale razmere v Nemčiji precej slične ameriškim, kjer velja samo sila. Pri takšnih razmerah naj se Nemci nikar ne čudijo, če velesile ne morejo simpatizirati z njimi. Naj bi pokazali vsaj nekaj svojega dostojanstva, da svet ne bo mislil, da vlada v Nemčiji anarhija.

Politične vesti. Na Dunaju se je pretekli teden sestel novi zvezni svet, katerega sestava se je na podlagi zadnjih deželnozborskih volitev v nekaterih zveznih deželah precej izpremenila ter imajo tudi narodni socialisti svoje zastopnike. Zastopniki te stranke so igralci. Takoj so prosili, da se jim odkaže klubova soba, kar pa ni bilo takoj izvedljivo. Zato so pred prvo sejo nanosili na hodnik umivalnike, obrisače, milo itd., ker pravijo, da se je treba po dotiki s parlamentarci očistiti. Je to čudno naziranje, a dosegli so toliko, da jim je bila odkazana soba. Vlogo, ki jo povsod igrajo, za stranko vsekakor ni častna. Vse samo pobijajo in na široko odpirajo usta, kaj pozitivnega pa doslej še nikjer niso ustvarili. — Inozemski upniki Kreditnega zavoda so odklonili ponudbo vlade in odpotovali. Tako je zadeva tega zavoda še vedno nerešena in bo treba še mnogo razgovorov. Več bank je že šlo v konkurz in vlada se ni zganila, pa bi bilo boljše, da bi šla k vragu tudi ta banka. Saj se je izkazalo, da industrija v rokah tega zavoda itak ni življenja zmožna, in če bi se likvidirala ta podjetja prej, bi bilo za državo in davkoplačevalce dosti boljše. V banke nalagajo svoj denar samo oni, ki so jim obrestni pri posojilnicah, kjer je denar varno naložen, prenizke. Ti ljudje ne računajo z rizikom. Naj bi izgubili, ker najboljša učiteljica je izkušnja. — Reparacijska konferenca v Lozani je bila otvorjena dne 16. t. m. Otvoril jo je Macdonald z govorom, v katerem je pojasnjeval potrebo, da se morajo storiti definitivni sklepi o vojni odškodnini. Drugi dan je bil prečitan sporazum velesil, s katerim se odložijo vojnoodškodninska plačila tako dolgo, dokler lozanska konferenca ne bo dosegla svojega končnega cilja. Prvotno nameravani šestmesečni moratorij je bil torej podaljšan za nedoločen čas brez razlike za zaščitene in nezaščitene obroke. S tem se je nemški zahtevi skoraj ugodilo in von Papen je vzel to z veseljem na znanje. Konferenca bo zasedala gotovo par mesecev. — V Lozani se razpravlja o novem posojilu Avstriji. Francozi stavljajo že znane pogoje, ki pa jih avstrijski nacionalni

tisk odklanja. Kdor noče dobrohotne pomoči, temu pač ni pomagati.

Napetost med osrednjo in pokrajinskimi vladami v Nemčiji. Razmere v Nemčiji se čudno razvijajo. Le s težavo so prišli zastopniki dežel k Hindenburgu, da mu razložijo položaj. Ob tej priliki je bavarski ministrski predsednik Held zagrozil Hindenburgu, da bo pustil vladnega komisarja aretirati, če bo hotel prestopiti bavarsko mejo. In če bo treba, bo bavarska vlada sklepala neodvisno od državne vlade in proti njej. Na Bavarskem so namreč težkoče v vladi. Vedno bolj postaja jasno, da jo je Hindenburg z imenovanjem von Papenove vlade polomil. — Hitlerjevimi napadalnim oddelkom so zrasli zopet grebeni ter je zadnjič v okolici Berlina priredilo 1200 uniformiranih hitlerjevcev ponočno vajo, četrudi prepoved napadalnih oddelkov in nošnje uniform tedaj še ni bila ukinjena. — Nova vlada je izdala prve zasilne naredbe, ki so dosti strožje od onih, ki jih je hotel uvesti dr. Brüning in ki jih ni hotel podpisati Hindenburg. Uvaja se krizni davek, splošni davek za podporo brezposelnih in davek na sol. Ogorčenje v vsej Nemčiji je vsled teh uredb veliko. — Pretekli petek pa se je ukinila prepoved narodno-socialističnih napadalnih oddelkov in nošnje uniform. Bavarska, badenska in še druge pokrajinske vlade te uredbe ne priznavajo in pruska je izdala na račun tega še strožje uredbe proti državi sovražnim elementom, ki hočejo rušiti javni red in mir. To vodi seveda v anarhijo in Nemci bodo sami krivi, če se bo njih položaj v notranjem in zunanem še poslabšal.

Macdonald in Herriot sta se razgovarjala, preden sta odšla v Ženevo. O razgovorih v Parizu se doznava, da oba ministrska predsednika uvidevata potrebo končne rešitve vprašanja reparacij in vojnih dolgov v okvirju sklenjenih pogodb. Gre se samo za to, da se najde zakonito postopanje, da se pride polagoma in brez pretresljajev do tega cilja. V to svrhu bo podaljšan Hoovrov moratorij za 6 mesecev. Proučila sta tudi gospodarski položaj podunavskih in balkanskih držav. Francoska je pripravljena, da sodeluje, Anglija pa ne, ker je že dosti žrtvovala in ker naj tudi druge države prinesejo svoje žrtve. Na vsak način pa se bo moralo to vprašanje rešiti v Lozani končnojavno. Macdonald bo nadalje za obnovo mednarodnega zaupanja, ki je podlaga vsake gospodarske obnove sveta, skušal pridobiti vse v Ženevi zastopane države, da se v posebnih svečani izjavi obvežejo storiti vse za ohranitev miru ter da se odrečejo vsakemu nadaljnjemu povišanju izdatkov za oboroževanje.

Čilska vlada na delu. Zaplenila je vse zasebne zaloge zlata, da bi osnovala državni rezervni zaklad. Lastniki depojev bodo morali

sprejeti kot odškodnino papirnat denar, ki ga sedaj na novo tiskajo v velikih množinah. Nadalje je vlada odredila, da se morajo izročiti vsi depoji v inozemskih valutah, zlasti oni, ki so last inozemcev. Njihovi lastniki bodo odškodovani s papirnatim denarjem. Ta odredba je izzvala veliko ogorčenje med inozemci v Čile in zastopniki tujih držav so pri vladi protestirali. Kljub temu se nadaljujejo zaplembe v bankah shranjenega inozemskega denarja in inozemskih deviz. Vlada namerava s tem denarjem povečati podjetnost v rudarstvu, industriji in kmetijstvu s podporami javnih ustanov, da zmanjša na ta način uvoz in peveča izvoz. V zadnjem času je vlada proglasila komunizem za načelo državne ustave. Ker se je predsednik države temu protivil, je bil odstavljen in bo izgnan iz države. Zasebno gospodarstvo bo podrejeno strogemu nadzorstvu. Če le ne bo tako prišlo kot o Španiji, kjer so nemiri in poboji vsakdanja prikazen.

DOMAČE NOVICE

Prihodnji številki priložimo položnice. Gospodarski položaj je sicer slab in pomanjkanje denarja veliko, vendar je treba pomisliti, da imamo koroški Slovenci samo en političen list in da tudi ta občuti denarno krizo. Kdor hitro da, dvakrat da, pravi pregovor.

Slovenji Plajberk. (Dobri kristjani!) Že dalj časa opazujemo pri nas, da bi nekateri radi veljali za dobre kristjane, se sami tudi za takšne smatrajo, da bi tako lažje lovili dobre ljudi. Njih vloga pa se jim noče prav posrečiti. O prepričanju seve ne smemo govoriti, ampak samo o igranju. Dobri kristjani ne štrajkajo pri cerkvenem petju, po volji jim ni, če se vera na zunaj kaže, ki naj bi ostala skrita v srcu, procesijam ne prepovedujejo desetletja običajne poti; dobri kristjani izpolnjujejo vestno verske dolžnosti, se obnašajo vzgledno v cerkvi itd. Kdor tako ne dela, ta igra kristjana. Tak igralec „Kristjan“ je boljše, da nič opraviti pri cerkvi nima.

Zgornje Krčanje. Gotovo ne bodo zamerili dragi bralci našega lista, če se tudi mi enkrat oglasimo. Dne 24. aprila smo imeli občinske volitve kakor po vsem Koroškem. Mislil bi vsak, da se za nas nihče ne bo brigal pri volitvah, kakor se tudi drugače za nas nobeden ne zmeni; zapuščeni smo kakor kamen na cesti, kakor pravi nemški pregovor. Odkar imamo na Djekšah naprednega župana landbundovca, nimamo več mostu čez potok med Zgornjo Knežo in Zgornjim Krčanjem pri takozvani Sovčevi žagi in mlinu, kjer imamo mi vsi žago in mlin za naše potrebe. Pred 12. leti so naprednjaki ugotovili, da v Krčanjah ni nobenega Slovenca več. Iz plebiscitnega fonda nismo dobili ničesar, klub temu pa se pravi, da ima žu-

PODLISTEK

Kovač Franc:

Izprehod k Vrtjancu.

Gredoč v Mali Št. Vid maševat ali v šolo sem se večkrat oziral na zeleni Bukovec in že parkrat sklenil, da ob ugodni priliki v nedeljo popoldne, ko bo čas, zopet enkrat po dolgem času stopim k Vrtjancu in mogoče še višje na Petričev kogel. Ves gorski greben Bukovec, predgorje Svinjske planine je podoben raztegnjenemu, ležečemu levu, katerega glavo tvori Petričev kogel (1000 m) in sega od Krke nad Malim Št. Vidom vijoč se v polkrogu do Zgornjih Trušenj. Na zahodu pada strmo proti globoko zarezani zgodovinski Trušenjski dolini, na vzhodu ga omejuje ozki in globoki Šmihelski graben. Poraščen je greben posebno na vzhodni in spodnji strani z bukovimi gozdovi, od katerih je dobil ime, severni del pa pokrivajo temne smreke. Petričev kogel pa kaže tudi gole, sive ter razjedene skale, sestoeče iz škrlilovca. Ob zahodnem pobočju nad Trušenjsko dolino se skrivajo med sadnim drevjem raztresene hiše vasi Trpece.

Da napravim zaželjeni izprehod, se mi je nudila prilika na malošentvidski sejem. Takoj po blagoslovu se podam po strmi ozki stezi, imenovani Štrafavnovci proti Vrtjancu. Poldansko solnce je vpenjalo vse žarke v sle-

me, da sem pospešil korake, da čim prej pridem v hladen gozd. Zadnji strelji se odmevali iz Malega Št. Vida in iz gostilne se je čulo vriskanje in zvoki poskočne godbe. Polagoma sem jel stopati navkreber po vedno bolj strmi in ozki stezi. Neracijonelno izsekan gozd me sprejme: tu in tam raste mlada smreka, večinoma pa bujno raste leščevje in gabrovje, se širi bohatno narazen, da je zadušilo vse mlade nasade. Nihče se ne briga, da bi posekal to grmovje. Popolna tihota vlada: ptice počivajo v skrivnih zatišjih, da zaide solnce in nastopi večerni hlad.

Ogromna peč mi nenadoma zapre pot. Vidim, da še ni dolgo tega, odkar se je privabila ta skala od zgoraj se nahajajočega skalovja. Sploh opazim ves čas na potu štirioglate škri-laste temnosive plošče, kraj pota večje ali manjše skale iste geološke sestavine, da, deloma celo nagromadene ogromne peči druga nad drugo, porastle s sivim mahom. Zdi se, kot da bi močne roke orjakov nagromadile to skalovje. V davnih časih so še ti skladi odtrgali zgoraj od razjedene skalovja in prihrumeli semkaj. In še sedaj se vedno vali kamenje v dolino, posebno pomladi, ko se topi sneg in po dežju.

Čez eno uro počasne hoje dospem do usede, ki kakor prelaz loči Apatnikov in Petričev kogel. Njive s še nepožetim žitom se širijo po valovitih gorskih pobočjih, opazim tudi nekaj večjih raztresenih kmetijskih hiš — Šentjanška

gora. In v dolini pod menoj na severni strani Št. Janž. Počasi zavijem po poti proti vzhodu mimo zanemarjene kajže. Pri Körblerju se pravi tu. Stara ženska samotari notri, vidim, da je z drvami za zimo dobro oskrbljena. Sama životari tukaj, družbo ji dela velik maček, ki je predel pred durmi, a se je ob mojem prihodu previdno umaknil za drva. Ženska ravno nekaj piplje globoko sklonjena na majhnem, strmem vrtiču za kajžo. Ker tu še nisem nikdar hodil, jo vprašam za pot, ki mi jo prijazno pokaže.

„Ali ste kar sami tukaj? Vam nič ni dolgčas v tej samoti?“

Nič, sem že dolgo tukaj in sem se navadila.“

Prav ima. Kraj je idilično lep, tihoten, s krasnim razgledom.

In česa naj bi se ženska bala? Tat ne bo hodil semkaj, ker ve, da tu ni nič vzeti in danes je pač najboljši, da je človek kolikor mogoče daleč od prometa in da nima preveč stika z ljudmi. Res je, kar je Horac pel že pred 1900 leti: „Beatus ille, qui procul negotis.“ (Srečen tisti, ki živi daleč proč od posvetnih opravkov.)

„Ali imate kakšno slovensko mašno knjigo za me? Pa velike črke mora imeti“, reče ženska.

„Bom poiskal in če kaj pripravnega najdem, vam dam.“

(Se nadaljuje.)

pan že vse strgane žepe, ker nosi ves občinski denar pri sebi, ker občina ne zmore blagajnika. Kakor pri predzadnji volitvi župana, so se orožniki tudi pri zadnjih volitvah izkazali za najboljše agitatorje. Mogoče imajo osebno interese, mogoče pa tudi pričakujejo posebne nagrade od Heimatbunda ali boljše stanovanja zase in za svoje družine. Naj bo že kakor hoče, za nas nima napreden župan nobenega pomena. Ni še dolgo, odkar je bil na Djekšah župan Ladinik, ki je gledal na vse občane z enako ljubeznijo, in takrat so naši očetje z drugimi dobro gospodarili. Mladi pa smo preveč poslušali naprednjake in zdaj nimamo ničesar več. Ki so nas zapeljali, se nam sedaj posmehujejo. Pomagati si morejo samo še oni, ki imajo dom in družino, ki se držijo še starih šeg in navad in naukov naših pradedov. Vera je najboljša opora v sedanjem času. Pri nas se je pač izkazalo, da je landbundovska politika, kateri načeljujejo renegati, smrt za našega kmeta. Pomagajo pa Landbundu, kadar se gre proti Slovencem, vse levičarske in desničarske stranke, ker je edini njih namen, da uničijo versko prepričanje in narodno zavest našo ter nas spravijo z naše grude, da dobe nemški protestanti ozemlje za naselitev. Vsi krivi nauki, vsi pohodi, na katere so nas zvaljali, ničesar ne pomagajo, vsi nas vodijo v pogubo. Čuditi se mora vsak, ki še jasno vidi, da pri volitvah vse dere v stranke, ki značijo že od sebe pogubo, ki jih vodijo kmetom sovražni učitelji in uradniki, ki o gospodarstvu nimajo nobenega pojma in ki znajo zahtevati samo povišanje plač. Vsak sam naj sodi, ali je to za kmeta ali ne.

Krčanje. (Paša.) Teško je kmet čakal letos na pašo. Nekaterim je že pozimi zmanjkalo krme, pa tudi slame, ki je sicer najslabše krmilno sredstvo, vendar priporočljivo za steljo. Posestniki so si morali krmo izposojevati ali kupovati, pa tudi niso osamljeni slučaji, da se je morala dati živina v rejo. Prodati se radi slabe organizacije pri nas ni moglo. Nekateri kmetje so krmili živino z vresjem. K sreči je to živina rada. Z majnikom šele je začelo zeleniti in koncem meseca so gonili živino na pašo. Nebo je za silo večkrat poškopilo, da je trava rastla. A tudi ljudje se pasejo, samo da je paša ljudi drugačna: telesna in duševna. Pasejo si želodec, oči, ušesa, srce, misli, želje, meso, duše; imajo svojo pašo otroci v šoli in svojo odrasli, različno v postu in ob pustu, drugačno pozimi in poleti. Paša more biti dobra in slaba, obilna in pičla. Rekli bi, da je pri nas v vseh ozirih pičla. Skromna je paša telesna, saj ni tu kaše, najbolje otroške paše, ni ajde in koruze, ni žgancev, še mleka ni vselej dosti. Glavni živež je kajpada krompir, a še tega je nekaterim zmanjkalo. Zelo se je pozimi ustreglo šolarjem v župnišču s koruznim zdrobom (polento), zabeljenim ali z mlekom, mlečnim rižem in lečo, ki je doli ne marajo. V juniju smo jedli prvo solato in sredi meseca se že smejejo otrokom rdeče jagode. Tudi sicer se nam obeta nekaj sadja. — Smilijo se nam tujci, ki prihajajo po 5 in 10 na dan lačni in žejni, celo iz daljnih dežel, večinoma Nemci. Le redko se posreči tem popotnikom, da se pošteno najedo v naših krajih. V gore gredo, ker jih je že doli na cesti preveč, pa morda tudi, ker radi pijejo mošt. Kmet ponudi najrajši mošta, to kar sam ima, saj denar težko da ali pa ga nima. Pa tudi sami popotniki prosijo za mošt. Seveda vsakemu ne prija, nikomur pa ne sama pijača brez hrane. Vsi ti različni ubogi ljudje hodijo s trebuhom za kruhom, recimo na pašo. Ne najde pa se nobenega, ki bi znal uvaževati položaj kmeta in delal pri njem za hrano in stanovanje ter za majhno denarno odškodnino. In toliko jih je, da bi skoraj v dolini in v gorah vse popasli. Ti popotniki so največja nadloga kmeta, ker ne prosijo, ampak zahtevajo. Posebno potnikov iz Nemčije je mnogo srečati. Pa se Nemcem boljše godi nego nam, samo da mi nismo navajeni tako izborna „jamrati“ o slabih razmerah. — O naši dušni paši ne moremo veliko reči. Žalostno je, da že najboljši opuščajo edini časnik in Mohorjeve knjige, neradi sicer, a nimajo denarja. Sploh je trdo, zraven pa še nesreče. Kako se duše pasejo, je prišel pogledat 8. t. m. višji pastir. S svojo hitro hojo je nas iznenadil in samo učiteljica s svojimi otroci mu je prišla pravočasno naproti. Prav razveselila je knozoškofa deklica z govorom v prozi, druga

z nemško, tretja s slovensko pesnitvijo. Birmal je 58 otrok: 31 dečkov in 27 deklic; 20 iz domače župnije, 11 iz Golovice, druge iz sosednih far.

Djekše. (Birna — dekoriranje.) Valičasten dan je s 7. t. m. napočil za dješko faro. Po enajstih letih ji je zopet bilo omogočeno, da sprejme v svoji sredi koroškega nadpastirja. Nebo sicer Djekšarjem ni bilo naklonjeno, kakor še skoraj nikoli, kadar smo pričakovali izredne obiske, toda kljub temu je vladalo slavnostno razpoloženje in z mrzlično nervoznostjo so pridne in gibčne roke dale cerkvi in vasi praznično lice. Štirje slavoloki so že od daleč pozdravljali koroškega škofa ter mu klicali prisrčen „Dobrodošli!“. Iz obeh stolpov planinske katedrale so plapolale zastave in iz mogočnih lin so doneli dješki zvonovi ter peli v pozdrav. Sprejeli in pozdravili pa so farani vladiko v cerkvi na ta način, da mu je združeni cerkveni pevski in moški zbor zapel pozdrav v obeh jezikih, kar bi za Djekše ne bilo potrebno, ker v fari ni nobenih domačih Nemcev, razen mogoče katerih rajhovskih protestantskih priseljencev. Sodnikova Nančka in županov fant sta prav lepo deklamirala ter izročila nadpastirju šopek planinskih cvetic. Pozdravili so ga tudi č. župnik v imenu obeh fara Djekše in Kneža, ključar župne cerkve in od šmihelske podružnice, polnoštevilno zastopan žup. odbor je izrazil svoje udanostne pozdrave po svojem načelniku, župan v imenu dješke občine, nadučitelj v imenu šole in mladine, orožniški postajenačelnik in načelnik požarne brambe. Bila je svečana tihota v prostorni cerkvi, mračilo se je že, ko se je začelo šolarsko izpraševanje. Sv. blagoslov in vizitacija cerkve je zaključila prvi dan dješkega slavlja. V župnišču je imel škof še vzpodbuden in poučen nagovor na zbrano duhovščino in na župnijski odbor. Z željo, da bi na dan birmine sijalo sonce na djeških planinah, so se Djekšarji vrnili na svoje domove. Želja pa se le ni izpolnila, ampak prave Gorjance ne moti ne dež ne vihar, v celih trumah so prihiteli od blizu in daleč dne 8. junija, da bi bili priče dješkega dneva. Osem sv. maš je bilo od 6. ure naprej, dokler se ni izvršil škofov prihod. Pevci so zapeli veličastne „ecce sacerdos magnus“ in začela se je nadpastirska daritev. Po blagovesti je govoril vernikom o pričevanju za Kristusa. Med sv. opravilom je prepeval zbor ubrane melodije latinske maše. Po sv. maši pa je škof na slovesen način dekoriral našega cerkovnika, znanega Urbija, z zlato kolajno, ki mu jo je podelil zvezni predsednik o priliki dopolnjenih štiri-deset službenih let. Od leta 1895 že služi pri dješki cerkvi, samo enkrat je prekinil ter kot mežnar šel v sosedno Knežo. V resnici pa je skoraj vse svoje življenje bil zvest služabnik cerkve in njenih predstojnikov. Od l. 1881. do 1886. je bil v Grebinskem Kloštru in res se najde tam v matrikah njegovo ime s pripombo, da je bila njegova funkcija mežnarski pomočnik. Leta 1887. se nahaja v Št. Petru na Vašinjah, kjer sta se še z rajnim dekanom Zentrihom skupaj vozila. Na Pustrici pa je služil od leta 1890. do 1894. Komaj je prišel na Djekše, je že pokopal svojega gosp. Brežana. Uresničilo se je, kar mu je rekel takratni župnik Petek: Urbej, ti boš gospoda koj pokopal. — V lepem govoru se je vladika zahvali za ves njegov trud, ki ga je Urbej imel v raznih župnijah njegove škofije. Izročil mu je častno diplomo ter čestitke naučnega ministra, deželnega in okrajnega glavarja. Pevci so mu zapeli v cerkvi: „To je dan, ki ga je Gospod naredil“. Po molitvah za rajne je prevzvišeni delil zakrament sv. birmine 203 birmancem, ki so prišli na ta dan iz 24 raznih rojstnih župnij na Djekše, da bi bili potrjeni v veri. V dežju so nato spremili nekateri duhovniki svojega višjega pastirja skozi Knežo na Krčanje.

Št. Lipš pri Ženeku. (Konstituiranje krajnega šolskega sveta.) Za načelnika krajnega šolskega sveta je bil izvoljen g. Jožef Golavčnik, posestnik v Zagorju. Novi načelnik je mož velikih izkušenj, izvežban in jeklenega značaja. Prepričani smo, da bo napravil pri nas v šoli red, kar bi bilo že davno potrebno, da bodo učitelji med učno uro res tudi učili in ne politizirali. Veliko je še brezposelnih učiteljev, ki bi hoteli biti samo šolniki.

Zbrane kratke novice. Letošnja majska zbirka za germanizatorične namene Schul-

vereina Südmarke v Celovcu znaša 2100 S. — Dne 11. t. m. so zabeležili na Koroškem še vedno 10.274 podpiranih brezposelnih. — Celovški zmaj na Novem trgu bo od 18. junija do srede septembra vsak večer razsvetljen. To gre seveda na račun odjemalcev električnega toka. Za navadno žarnico s 25 svečami se plača občini na mesec preko 1.50 S, tok za gladilnike pa je še dosti dražji, 3 S na mesec. Celovec si dovoljuje na račun drugih malo preveč luksusa. — Na celovškem letališču se je pri pristanku razbil zrakoplov neke Zofije de Mikulska iz Milana v Italiji. Vzela je premajhen krog. Sama je le lahko poškodovana. Ne bo mogla leteti v Varšavo, kamor je nameravala. — V Celovcu so zaprli družbo 4 tatov koles, ki so izmaknili skupaj 14 koles, jih razdejali in zamenjali dele, da jih ni bilo več spoznati. — Učitelj Maks Smrekar v Podljubelu je napravil izpit za glavne šole. — Dne 13. t. m. je obiskalo grebinsko okolico veliko neurje. Grebinski trg je bil podoben jezeru in voda je vdiral v hiše. Tudi kulture so zelo trpele. — V Blačah živi zelo zaslužen nadučitelj Millo-nigg, kateremu je občina podelila častno občanstvo za zasluge med vojno. Naj imata on in občina svoje veselje. — Dne 9. julija pride pri okrajnem sodišču v Velikovcu na javno dražbo polovica Puksarjevega posestva v Št. Jakobu; dne 1. julija pri okrajnem sodišču v Dobrli vasi Kunarjevo posestvo, zemljiška knjiga Pribla vas (35.810—23.873 S). — Bivši socialdemokratski župan v Vetrinju je bil pogojno obsojen na 3 mesece zapora, ker je zakrivil pri občini nekatere neprevidnosti. Njegov zastopnik je vložil ničnostno pritožbo. — V Štebnu pri Globasnici je dne 9. t. m. pogorelo Ruševo gospodarsko poslopje. Pravijo, da je nekdo zažgal in da je treba nekoliko strožje izvajati vagabundni zakon. Stroji so zgoreli, rešiti pa se je dalo poljedelsko orodje in živina. — Kolesarji se večkrat vozijo ponoči brez luči. Martin Šercer se je peljal 5. t. m. zvečer iz Spodnje vasi pri Rudi v Šmiklavž. Na cesti je trčil skupaj z drugim kolesarjem, ki tudi ni imel luči. Posledica je bila ta, da je prvi ubežal s svojim kolesom, Šercer pa je nezavesten romal v celovško bolnico. — V Potočah pri Labudu je kuna zadavila 8 kokoši in 1 petelina ter jim izpila kri. Zjutraj so jih našli s pregrizenim vratom. — Radi štednje se opusti na Koroškem še en davčni urad, ker ni v kraju, kjer je okrajno glavarstvo. Kmetje bi najrajše videli, da bi se opustili vsi davčni uradi. — Posestniku Krumplu v Žrelcu je nekdo pokradel kose, ki jih je imel pripravljene za košnjo. Ko so prišli zjutraj kosci kositi, niso našli sklepanih in pripravljenih kos. Ker bi imeli kositi brezposelni delavci, vemo, kam pes taco moli.

NAŠA PROSVETA

Brnca. (Davek na samce.) Izobr. društvo „Jepa“ v Ločah uprizori dne 26. t. m. ob pol 8. zvečer pri Prangarju v Zmotičah zabavno šaloigro „Davek na samce“ in „Kmet in fotograf“. Kljub slabim današnjim časom se nudi našim prijateljem prilika, da se iz srca nasmejejo. Vstopnina od 50 do 70 g.

Radiše. (Društveno.) Lahko bi mislili, e, Radiše so zasanjale večno spanje v kulturnem življenju. Ne, živimo, veseli in neveseli. Vsled gospodarske krize so mnogi prišli v velike težkoče. Vsak človek ima svoj križ trpljenja na tem svetu, katerega bi morali pač voljno nositi tja v boljšo bodočnost. Res, da so dandanes slabi časi za kmeta, a bodimo zadovoljni, dokler jemo še iz svoje skledice. Glejte, ravno v tem času ne smemo pozabiti na ljubezen, na skupno delovanje v naših organizacijah. Mi naj bi se zbirali na sestankih našega izobraž. društva. Že dalje časa deluje to precej zaspano, a zbudimo se! Ravno v tem slabem času se naj pokažejo tudi dobrote, to je izobrazba. Društvo naj deluje, proč z lahkomišelnostjo, proč z lahkomišelnostjo vzgojo, proč z vsako razuzdanostjo! Društvo naj vzgoji značajev, mladeničev z vedrim umom, čistim, veselim srcem in s krepko voljo. Društvo naj bo naša opora. Saj vemo, da je povsod treba posebno dandanes v mnogi meri zanesti misel med ljudstvo za štedenje, da je treba mladino odvracati od neresnega življenja in jo navajati

na dobro stran. Čujte! vse to je naloga naših društev. Veliko storijo naše prireditve, ki marsikaterega fanta odvrnejo od slabe tovaršiške, popivanja ob nedeljah popoldne. Da ne bomo spali Matjažovo spanje, bomo priredili dne 3. julija sestanek, na katerega srčno vabimo že danes vse člane in nečlane društva. Ta se vrši pri župnišču. Oklenimo se torej društva, ker v slogi je moč in le s složnim nastopom si bomo priborili naše pravice in tako priplavali v boljšo bodočnost.

NAŠE KNJIGE

Urbanus: „Knjiga o lepem vedenju“. Tretja, zelo pomnožena in izpopolnjena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1932. Strani 388. Cena Din. 50.—, vez. Din. 64.— (v celo platno). Lepo vedenje je igralo v človeški družbi že od nekdanjako važno vlogo. Res je, da so današnji demokratični časi zavrgli že marsikatero pretirane predpise, ki so jih smatrali nekoč za nedotakljive, toda premnogo jih je še, ki jih družba ne bo opustila nikdar, ali si jih bo pa le primerno prikrojila, zato je samo po sebi umevno, da jim mora vsak poznati, če se noče izpostaviti v vsaki boljši družbi očitku nevedneža, nerode in neolikanca. Za nas Slovence je to vprašanje še prav posebno važno, saj izhajamo po veliki večini izpod kmetijskih krovov in iz delavskih rodbin, kjer nismo imeli prilike prisvojiti si že od mladih nog vseh tistih oblik občejanja in kretanja, so take-le „Knjige o lepem vedenju“ potrebne kot vsakdanji kruh. Izdanih je bilo zato tudi že več, toda mirno lahko trdimo, da je izmed vseh dosedanjih najboljša ravno Urbanusova, ki nikakor ni kaka komplikacija sličnih tujih proizvodov, temveč napisana iz naše srede nalašč za nas. Obširno zato obravnava ravno ona poglavja, ki so za naše ljudi najpotrebnejša in prinaša tudi marsikaj, česar se druge slične knjige sploh ne dotikajo. Tako opozarjamo n. pr. na poglavje o pozdravljanju, kjer pisatelj lepo utemelji naše domače slovenske pozdrave, dalje je izčrpno poglavje o vedenju pri mizi, ki je na videz samo po sebi umevno, o postavljanju človeka prepogosto v največjo zadrego, ponovno bo vsak prebral oddelek, ki govori o obiskih in sprejemih, ker ga vsi in skoro vsak dan potrebujemo, in jako hvaležen bo pisatelju vsak za lepa in natančna pravila pismenega občejanja, ki jih v drugih sličnih knjigah navadno sploh ne najdemo. Skratka: Urbanusova knjiga je najboljša in najpopolnejša slično delo, ki smo jih imeli doslej pri nas, zato tudi ni čudno, če je doživela že tretjo, jako pomnoženo in izpopolnjeno izdajo. Tudi res elegantna zunanja oprema popolnoma odgovarja vsebini, zato bo gotovo segla po njej vsaka boljša slovenska rodbina.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadni sok.

V nekem velikem francoskem listu je zanimiv članek o proizvodnji sladkih sadnih pijač v Švici, ki bo zanimal tudi naše čitatelje, ki se sicer ne pečajo s sadjarstvom, a vendar pridelajo na svojih sadnih vrtovih precej sadja. Švica pridelala toliko jabolk in hrušk, da vsako leto silno veliko množino teh destilirajo. Že več let se trudijo švicarski gospodarji, kako bi povečali pridelek namiznega sadja. Nešteto tečajev se je že vršilo po deželi in uspehi teh so bili presenetljivi, vendar je še na dnevnem redu vprašanje sadja druge in tretje vrste, ki na tržiščih ne more več prodreti. Švicarski narodni gospodarji so tudi to vprašanje nad vse ugodno rešili.

Že pred kakšnimi šestimi leti so začeli v Švici propagirati izdelovanje nezavretega sadjeveca. Sadje je danes v modi in sadni sokovi, ki še niso zavreli, imajo v sebi vse lastnosti sadja samega. Konservirani v naravni obliki nudijo vsakomur možnost, da vseh dvanajst mesecev v letu vživa takorekoč sveže sadje. Sladki sadjevec je postal v Švici ljudska pijača, ki se je zelo hitro uveljavila pri vseh plasteh naroda, zlasti pri onih, ki niso zavživali zavretega sadjeveca ali mošta, n. pr. delavci po

mestih, športna mladina, intelektualci itd. Celo na deželi se je močno povečala poraba sadnih sokov, odkar so uvedli način pasterizacije, ker sedaj pijejo sadne sokove tudi ženske in otroci. Radi precejšnje množine sladkorja je sladki nezavreti sadjevec skoro tako redilen kakor mleko. Poleti predstavlja pomešan z vodo izvrstno pijačo proti žeji. Moškimi se je silno priljubljen zlasti pri težjih poljskih delih, kakor pri košnji in žetvi. „Lažje delamo in smo zvečer še kar čili,“ pravijo švicarski kmetje. Ta pijača, ne samo, da ne vsebuje niti trohice alkohola, ampak je celo redilna radi sadnega sladkorja, ki ga vsebuje. V Švici je že lepo število velikih posestev, katerih družine in osebe ne pijejo drugega kakor nezavreti sadjevec.

Ker je za proizvajanje takega sadjeveca potreben poseben aparat za destilacijo, katerega si morda ne more nabaviti vsak poljedelec, so se v Švici zbrali producentje in konsumentje sladkega sadjeveca, si nabavili več aparatov, ki potujejo od vasi do vasi, od hiše do hiše. Vsak kmetovalec si lahko da za mal denar napraviti iz svojega sadja sod te izvrstne pijače.

Samo v curiškem kantonu je preteklo jesen potovalo okrog 63 takih aparatov, ki so izdelali nad 2 milijona litrov sadjeveca. Še pred nekaj leti so vsi prerokovali idealnim narodnim gospodarjem, ki so se začeli baviti z izdelovanjem te pijače, neuspeh, češ, kmetje ne bodo marali ter sladke pijače, ker jim je bolj pri srcu kaj kislega. Toda zgodilo se je baš nasprotno. Vsakdo, ki je okusil to pijačo, je ne more prehvaliti in sladki sadjevec je že na tem, da postane v Švici narodna pijača.

Vsekakor bi bilo dobro, da bi se tudi naši sadjarski gospodarji malo pobliže zanimali za nezavreti sadjevec. Saj pri nas se pridelala dosti drugo in tretje vrstnega sadja, ki ga pa naši kmetovalci porabijo za žganjekuho ali pa za izdelovanje mošta. Morda bi se tudi pri nas obneslo pridelovanje sladkega, nezavretega sadjeveca, saj pravzaprav do sedaj še nimamo pijače, ki bi našemu kmetu in delavcu nadomestila pogubonosni alkohol.

Na Koroškem je izdal deželni kulturni svet navodila, kako naj se postopa s sadjevcem, da ne zavre. Zelo poceni prodaja bencoekisli natron, ki se more uporabiti samo pri sladkem, takoj sprešanem moštu. Tudi na ta način se da doseči sladki sadjevec, katerega pa je treba kmalu porabiti, kadar se odpre sod, ker mu zrak zelo škoduje. Naši lastni poizkusi so se obnesli v sodih, niso pa se obnesli v steklenicah. Ko pride čas za to in bo sadje mogoče dobro obrodilo, spomnite se na to in preskrbite ženskam in otrokom dobre redilne pijače! In kmetijske podružnice so za to tu, da vam gredo na roko glede nasvetov kakor glede pripomočkov.

Poročilo o XII. mednarodnem velesejmu v Ljubljani od 4.—13. junija 1932. Na velesejmu je razstavilo skupno 652 razstavljalcev, od teh domačih 504 in sicer iz vseh pokrajin države. Zastopane so bile vse stroke in na vseh poljih je videti razveseljiv napredek. Ponekod že kaže, kakor da sploh ni mogče doseči še kaj več. Inozemstvo je beležilo letos manjšo udeležbo, to pa vsled izredno strogih deviznih in valutnih omejitev, ki so jih uvedle skoro vse države. Razstavilo se 148 tvrdk: Avstrija 45, Amerika 3, Belgija 2, Čehoslovaška 16, Danska 1, Francija 2, Holandska 1, Italija 2, Madjarska 5, Nemčija 32, Sirija-Libanon 10, Švedska 3, Švica 1. Republika Poljska je priredila samostojno razstavo z namenom poglobitve gospodarskih stikov med njo in med Jugoslavijo. Na tej razstavi je sodelovalo 25 poljskih tvrdk, ki predstavljajo najznačilnejše industrijske panoge. Zanimanja je bilo za vse izdelke na tej razstavi dovolj. Razstavljalci so napravili pomembnejše zaključke. Obiskovalcev je bilo okrog 96.000. Od teh je dopotovalo na podlagi sejemске legitimacije iz oddaljenih krajev države, oziroma inozemstva pribl. 11.000 oseb. Inozemski posetniki so dospeli zlasti iz Avstrije, Italije, Nemčije, Madjarske, Francije, Anglije, CSR., Poljske. XIII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani se vrši leta 1933 v prvem tednu meseca junija. Od 3. do 12. septembra 1932 se vrši jesenska prireditve „Ljubljana v jeseni“, v katere okrilju bo prirejenih več lepih specialnih razstav, ki bodo brez dvoma vzbudile veliko zanimanje.

Recept za dobro pijačo. 8 litrov vode, 8 grozdov bezgovega cvetja, 1 kg sladkorja

in 1/3 litra kisa skupaj pusti 8 dni v posodi, potem precedi in imej v zamašenih posodah. Shranil sem steklenico te pijače od lani, pa je najfinejši moj kis. Žejni ljudje naj se okoristijo s to zdravno pijačo!

Tržne cene. Beljak: ohrovt 1, cvetača 1.80, korenje 1.40, pesa 1.60, kumare 1, česen 1.60, hren 3, peteršilj 1.60, paradižniki 2.40, mešane gobe 2, namizna jabolka 2.40 S, špinača 80 g, goveje meso 2.60, telečje 2.60, svinjsko 2.80, prekajeno 3.80, črešnje 1.40, jagode 1.60, grah v stročju 1, čajno maslo 5.20, maslo za kuho 4.40, skuta 1.40, strd 5, švicarski sir 4—5 S, jajca 10 g, mleko 40 g, sladka smetana 4, kislá smetana 2.40 S. — Lesna borza: Cene so še vedno iste, ki smo jih objavili v 21. številki. — Na dunajskem živinskem trgu so se pocenila zaklana teleča za 10 g, pitane svinje za 5 g, mesne svinje so se podražile za 10 g. Cene: voli 1.—1.36, biki 1.05—1.25, krave 1—1.25, drobnica 0.65—0.95, mesne svinje 1.60 S za kg žive teže.

RAZNE VESTI

Po svetu okrog. Čehoslovaško šolsko društvo „Komenský“ na Dunaju je praznovalo pretekle dni 60 letnico svojega delovanja med avstrijskimi Čehoslovaki na šolskem polju. Čestitamo! — Novim jugoslovanskim poslanikom na Dunaju je bil imenovan Jurij Nastasievič. — V Attersee je prišlo do spopada med narodnimi socialisti in socialdemokrati. Okrog 15 oseb je bilo ranjenih. — Tirolci protestirajo proti temu, da bi se še naprej gradila cesta na Veliki Klek, ker bo služila samo luksuzu. — Avstrijskim upokojevcem, ki žive izven države, bo penzija znižana za 20 do 30 odstotkov, vendar šele tedaj, ako dosega pokojnina gotovo višino. — Radi raznih atentatov na železnice je bil Matuška obsojen na 6 let ječe. Atentate je izvršil v Avstriji in na Madjarskem. Zagovarjal se je prav bedasto in govoril o nekem duhu, ki ga je k temu napeljeval. Zdravniki so izjavili, da je duševno zdrav. — Ostale države: Med postajama Marsage in Elgoivar v Romuniji je romarski vlak skočil s tira. Štirje romarji so bili ubiti, 50 je bilo ranjenih, nekateri hudo. — V vsej Indiji je zavlada strahovita vročina. V mnogih krajih primanjkuje vode ter umirajo ljudje od žeje in vročine. Tudi mnogo živine je poginilo. Vse šole so zaprte in gospodarsko življenje je podnevi popolnoma v zastoju. Tovarne delajo samo v večernih in nočnih urah. V Bombay je v enem samem dnevu umrlo 96 ljudi na solničarici. — Neka ruska odprava v Ledenem morju je našla nov otok, ki mu je dala ime „Boljševik“. Kdo se temu ne bo smejal? — V Rimu je bil končan proces proti 24 osebam, ki so izvršile razne atentate na železnice itd. Vodja trgovcev Bovone in njegov pomočnik sta bila obsojena na smrt — dobila sta kroglice v hrbet — njegova ljubica, dunajska plesalka Blacha pa na 30 let ječe. Bilo je obsojenih tudi še veliko drugih obtožencev. Fašistična justica. Matuški so dali pri nas samo 6 let. — V Curihu so 15. t. m. metali izgrezniki na stražnike kamenje, nakar so stražniki streljali. 29 oseb, med njimi tudi nekaj stražnikov, so morali prepeljati v bolnico, 50 oseb, med njimi tudi žene in tuji, je policija aretirala.

Mizarstvo v spodnjem delu Koroške se priporoča za dobavo **posteljnih mrež** (Drahtbetteinsätze). Cena 90×190 cm S 15.—. Pri naročilih je navesti notranjo dolžino in širino postelje. Naročila je poslati na upravo lista.

Lepo ⁹³ **posestvo** v velikovškem okraju, ležeče ob državni cesti, preko 21 hektarjev površine, redi se lahko okrog 15 glav živine, velik sadonosnik, gostilna z inventarjem, živina in gospodarski stroji na motorni pogon, vse skupaj za 45.000 S, s takojšnjim plačilom 20.000 S, se takoj **proda**. Posestvo leži v ravnini. Da se tudi v **najem**. Več se izve v upravnistu lista.

TIRNICE v stavbne svrhe, za ograjne stebre kakor betonsko železo najcenejše pri **Ignaz Friedländer** Celovec, Viktringergürtel 5 Telefon 740